

dedel. Nedgangen er særlig stor paa Sjælland og Fyn. Alene Fæstegodset er i begge disse Landskaber formindsket med en Fjerdedel, medens det paa Lolland-Falster kun er aftaget en Ubetydelighed og i Jylland endda vokset noget; men paa Sjælland er Nedgangen for Hovedgaardenes Vedkommende ogsaa meget betydelig, næsten 18 $\frac{0}{100}$, og i Jylland er Forholdet endnu slettere, idet Nedgangen er næsten 28 $\frac{0}{100}$. Endelig vil det ses, at omtrent tre Fjerdedele af alle de adelige Hovedgaardes Hartkorn falder paa Len og Stamhuse, samt omtr. to Tredjedele af Adelens Fæstegods: de store Godser vil derfor ogsaa i Fremtiden afgive Grundlaget for Adelens økonomiske Betydning her i Landet.

Emil Elberling.

Studies in the Minimum Wage, No. 1. The Establishment of Minimum Rates in the Chainmaking Industry under the Trade Boards Act of 1909 by R. H. TAWNEY. 1914. (157 S.).

Den engelske Minimallønningsslov, Trade Boards Act af 1909, omfattede oprindeligt følgende 4 Fag: Produktion af Jærnkæder, en stor Del af Skrædderfaget, Produktion af Papæsker m. m., samt Færdiggørelse og Reparation af Gardiner o. l. Loven er senere udvidet til 4 andre Fag, og det antages, at den nu omfatter henimod en halv Million Arbejdere — bortset fra Arbejderne i Kulminerne, der har deres egen Lov. Tawneys Bog er den første mere udførlige Undersøgelse af Minimallønnens Virkning og Gennemførelse i England¹⁾. Han har valgt at begynde med Kædeindustrien, dels fordi denne var den første, hvori Minimallønnen traadte i Kraft, og dels fordi Forholdene her er lettest at overskue.

¹⁾ Iøvrigt kan henvises til forskellige Smaatryk, udgivne af »National Anti-Sweating League« samt et Memorandum, udgivet af Board of Trade den 27. Maj 1913.

dedel. Nedgangen er særlig stor paa Sjælland og Fyn. Alene Fæstegodset er i begge disse Landskaber formindsket med en Fjerdedel, medens det paa Lolland-Falster kun er aftaget en Ubetydelighed og i Jylland endda vokset noget; men paa Sjælland er Nedgangen for Hovedgaardenes Vedkommende ogsaa meget betydelig, næsten 18 $\frac{0}{100}$, og i Jylland er Forholdet endnu slettere, idet Nedgangen er næsten 28 $\frac{0}{100}$. Endelig vil det ses, at omtrent tre Fjerdedele af alle de adelige Hovedgaardes Hartkorn falder paa Len og Stamhuse, samt omtr. to Tredjedele af Adelens Fæstegods: de store Godser vil derfor ogsaa i Fremtiden afgive Grundlaget for Adelens økonomiske Betydning her i Landet.

Emil Elberling.

Studies in the Minimum Wage, No. 1. The Establishment of Minimum Rates in the Chainmaking Industry under the Trade Boards Act of 1909 by R. H. TAWNEY. 1914. (157 S.).

Den engelske Minimallønnslov, Trade Boards Act af 1909, omfattede oprindeligt følgende 4 Fag: Produktion af Jærnkæder, en stor Del af Skrædderfaget, Produktion af Papæsker m. m., samt Færdiggørelse og Reparation af Gardiner o. l. Loven er senere udvidet til 4 andre Fag, og det antages, at den nu omfatter henimod en halv Million Arbejdere — bortset fra Arbejderne i Kulminerne, der har deres egen Lov. Tawneys Bog er den første mere udførlige Undersøgelse af Minimallønnens Virkning og Gennemførelse i England¹⁾. Han har valgt at begynde med Kædeindustrien, dels fordi denne var den første, hvori Minimallønnen traadte i Kraft, og dels fordi Forholdene her er lettest at overskue.

¹⁾ Iøvrigt kan henvises til forskellige Smaatryk, udgivne af »National Anti-Sweating League« samt et Memorandum, udgivet af Board of Trade den 27. Maj 1913.

I Bogens første Kapitel gives en interessant Skildring af Kædeindustrien, der fra gammel Tid har haft sit Sæde paa et ret snævert Omraade i det halvvejs landlige Distrikt omkring Cradley Heath ved Birmingham. Medens det meste Arbejde, Forarbejdelsen af de lettere og ringere Arter af Kæde endnu udføres som Hjemmearbejde efter gamle nedarvede Metoder, har Skibsbygningsindustriens stigende Forbrug af de bedre og sværere Kæder ført til en Udvikling af større Værksteder, Fabrikker kan det næppe kaldes, idet Maskiner ikke bruges til selve Forarbejdelsen, men kun til at løfte Kæderne o. l. Af de ca. 7000 Arbejdere er kun henimod $\frac{1}{3}$ Mænd; af disse arbejder Flertallet i Værksteder. Kvinderne er væsentlig Hjemmearbejdere.

Kædeindustrien har længe været berygtet for sine elendige Lønforhold, der omtales af Parlamentskommissionerne i 1876 og 1888; — og det menes, at Tilstanden i alt væsentligt var uforandret lige til Lovens Gennemførelse. Kun for Mændene i de større Værksteder var det muligt at tilsikre sig en relativ god Løn. I de øvrige Dele af Faget var Lønnen meget lav. Arbejderne forhandlede enkeltvis med Mellemmænd, til hvem de ofte stod i Gæld. Karakteristisk for Tilstanden var den store Uensartethed i forskellige Arbejders Løn for samme Arbejde. I gode Tider lykkedes det ofte at faa Lønnen sat op; men saa snart der viste sig en Tilbagegang, begyndte Mellemmændene indbyrdes at underbyde hinanden, — samtidig med at de hver fik sine Arbejdere til at konkurrere, for at sikre sig det mest mulige Arbejde, — og Følgen blev en fuldstændig Sammenstyrtning af Lønniveauet. Paa Grund af Kædeindustriens nære Forbindelse med Skibsbygningsindustrien har den været særlig følsom for økonomiske Svingninger. De deraf følgende gentagne og bundløse Fald i Arbejdslønnen blev benyttet af adskillige Arbejdsgivere, som oparbejdede Lagere, naar Lønnen var paa det laveste, og

undertiden, naar de selv havde tilstrækkeligt, opmuntrede Arbejderne til Strejke!

I hele denne sørgelige Tilstand synes Minimallønnen at have bragt en stor og afgørende Bedring. Kædeindustriens Trade Board, der holdt sit første Møde i Januar 1910 — faa Dage efter Lovens Ikrafttræden — bestaar af 6 Repræsentanter for Arbejdsgiverne, hvoraf den ene er Mellemmand, 6 Repræsentanter for Arbejderne, hvoraf 2 Kvinder, samt 3 Medlemmer udnævnt af Board of Trade. Blandt Arbejderrepræsentanterne var der foruden Arbejdere i Faget dygtige Fagforeningsledere uden for dette, hvad der tillagdes en Del Betydning i et Fag som Kædeindustrien, hvor Arbejderne har været i saa høj Grad afhængige, og hvor Fagforeningerne endnu var svage og Lederne uøvede i at forhandle.

Raadets første Opgave var at fastsætte en Minimaltimeløn. Da Loven ikke angiver noget bestemt Princip for Minimallønnens Højde — hverken at den skal være tilstrækkelig til at Arbejderne kan leve af den, eller at den skal være afpasset efter Industriens Bæreevne, — formede Forhandlingen sig til en vis Grad som en fri Købslaaen mellem de to Parter, der begyndte hver med sit Tilbud og efterhaanden nærmede sig til hinanden. Forskellen fra en almindelig fri Forhandling bestod i Tilstedeværelsen af de tre statsudnævnte Medlemmer. Disses Opgave var paa Forhandlingens første Trin blot at sidde stille og se intelligent ud. Men Virkningen af deres Tilstedeværelse var af den største Betydning. De to Partier var nødt til at give en saglig Begrundelse af deres Paastande — og gøre større og større Indrømmelser, saa de til sidst næsten mødtes. Hvis en af Parterne stillede for store Krav, var vedkommende udsat for, at de statsudnævnte Medlemmer vilde stemme med den anden Part. En Udeblivelses- eller Obstruktionspolitik vilde ogsaa være yderst farlig, da de statsudnævnte Medlemmer i saa Fald vilde blive alene med den anden Parts Repræsentanter og i Stand til sammen med dem at vedtage alt muligt.

Efter meget grundige Forhandlinger enedes man om Timelønsatserne for de forskellige Arter Kæde. Med disse Satser som Grundlag beregnede et Udvalg uden større Vanskelighed en Række Akkordsatser (»general minimum piece rates«), som maatte anses tilstrækkelige til, at en normal Arbejder kan tjene mindst den fastsatte Time-løn. Hvad der forstaas ved en almindelig eller normal Arbejder fremgaar af et andet Lønraads Afgørelse, hvorefter en Akkordsats skal være tilstrækkelig til, at mindst 85 % af de paagældende Arbejdere kan tjene Fagets Minimal-Timeløn. Minimallønnen er ifølge Loven »fri for alle Fradrag«. I Tilfælde, hvor Arbejderen arbejder hjemme og selv leverer Værktøj og Brændsel, fastsættes der bestemte højere Satser.

Den af Raadet saaledes fastsatte Minimalløn traadte dog først i Kraft, efter at alle Fagets Arbejdsgivere og Arbejdere i 3 Maaneder havde haft Adgang til at fremsætte Indvendinger. Og i de derpaa følgende 6 Maaneder var Minimallønnen ikke ubetinget obligatorisk. Undtagelser kunde tillades med Arbejdernes skriftlige Samtykke.

Spørgsmaalet om Behandlingen af langsomme og invalide Arbejdere har ikke frembudt større Vanskeligheder i Kædeindustrien, da saa godt som alt Arbejde her omfattes af Raadets almindelige Akkordtarif.

Overtrædelser og Omgaaelser menes, takket være den almindelige Minimaltarif og Fagforeningens energiske Kontrol, at være sjældne i Kædeindustrien.

Lovens største og mest umiddelbare Virkning har været en meget betydelig Lønstigning. Fremgangen i Indtægt lader sig vanskeligt beskrive i enkelte og paa-lidelige Tal paa Grund af Hjemmearbejdet, det store Antal Akkordsatser, nominelle Arbejdspriser før Lovens Ikrafttræden osv. — Statistiken synes ogsaa at være Bogens svageste Punkt. Tawney nævner, at Satserne for Mandsarbejde gennemsnitlig er steget c. 35 % og for de forskellige Grupper af Kvindearbejde gennemsnitlig 67, 49

og 16 $\frac{0}{100}$. Fremgangen har været almindelig og omfatter ogsaa de relativt bedre lønnede Arbejdere. Der foreligger overensstemmende Vidnesbyrd om den store Fremgang saavel fra Arbejderne og Arbejdsgiverne som fra Handlende, Skolelærere og andre paa Egnen. Børnene møder bedre bespisning og klædt i Skolen; Forsikringsrestancer tilbagebetales i stor Maalestok osv.

En meget vigtig Virkning af Loven er, at den har vakt Interesse hos Arbejderne for Lønsørgsmaal og Organisation og har givet dem bedre Raad til at betale Fagforeningskontingent. Medens det tidligere var næsten umuligt at organisere Kvinderne, er nu 60 $\frac{0}{100}$ af dem organiserede. Mændenes Fagforening benyttede det Stød fremad, Loven gav dem, til at tiltvinge sig en yderligere Lønforhøjelse.

De fleste egentlige Arbejdsgivere er ikke utilfredse med Lovens Virkninger. Smudskonkurrencen er blevet udelukket, og Faget er blevet sundere og solidere, efter at den bundløse Konkurrence med Hensyn til billigt Arbejde er ophørt. Baade Arbejdsgivere og Arbejdere antager, at Svingningerne i Produktionens Størrelse sandsynligvis vil blive formindskede. Største Delen af den forøgede Arbejdsløn har man, da der ikke er Konkurrence udefra, kunnet lægge paa Prisen. Resten er indvundet paa Bekostning af Mellemmændenes Indtægter, og ved at der præsteres bedre Arbejde for den bedre Løn.

Tawney gør opmærksom paa, at den hidtidige Eraring kun omfatter 3 gode Aar, og at Kædeindustrien ikke kan anses som typisk. — Man kan i det hele taget ikke give en almindelig Regel for Minimallønnens Virkninger. I Kædeindustrien formindsker Muligheden for en Prisforhøjelse i Forbindelse med Vanskeligheden ved at indføre Maskiner Faren for Arbejdsløshed og Forstyrrelse. Paa den anden Side synes der i denne Industri at mangle en Del af de Muligheder for tekniske Forbedringer og bedre Organisation af Arbejdet, som Lønforhøjelsen har givet Anledning til i andre Fag.

Det vil efter hvad her er meddelt ses, at efter de hidtidige Erfaringer har den tvungne Minimalløns Virkninger i Kædeindustrien været særdeles gunstige. Det samme har været Tilfældet udenfor Kædeindustrien, og Stemningen for tvungen Minimalløn er for Tiden saa stærk og enstemmig, at der inden for alle engelske Partier næres Ønsker om Indførelsen af Minimalløn i Landbruget.

F. Zeuthen.

L. G. CHIOZZA MONEY: *The Nation's Wealth. Will it endure?* Marts 1914. (264 S.).

Forfatteren, der er en af Englands bedste og mest produktive økonomiske Journalister, og som desuden i de senere Aar har skrevet en Række af større økonomiske Værker, tumler i »The Nation's Wealth« med stor Elegance og Lethed kolossale Størrelser og Tal — og Perspektiver Hundreder af Aar frem i Tiden.

Ved Hjælp af Produktionsstatistiken samt Ind- og Udførselsstatistiken beregner han Englands »Netto-Tilvækst af materielle Goder« i 1907 til £ 1 112 000 000 eller £ 25 pr. Indbygger. Disse Tal er naturligvis meget mindre end Nationalindtægten, beregnet efter Skatteansættelserne, som han for 1908 opgiver til £ 1 844 000 000 og som senere er steget til ca. 2 Milliarder £. Denne Indtægtssum for hele det engelske Folk er dog paa Grund af den ulige Fordeling ganske ude af Stand til at hindre Fattigdom for store Dele af Befolkningen. I 1908 hørte 1,4 Mill. Personer til Familier med Indtægter over £ 700; — disses samlede Indtægt udgjorde 634 Mill. £; 4,1 Mill. Personer med Indtægter mellem £ 160 og £ 700 havde en Totalindtægt paa 275 Mill. £, og endelig hørte 38,5 Mill. til Familier med Indtægter under £ 160 og havde en samlet Indtægt af 935 Mill. £.